

**Портна А. А., студентка
Підгорна А. Б., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет**

**СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ СКЛАДЕНИХ ТЕРМІНІВ
(на матеріалі текстів радіоелектротехніки)**

Галузь радіоелектротехніки відіграє важливу роль у світі сучасних технологій, оскільки є основою бездротових комунікацій. Проаналізувавши фаховий текст, було знайдено чимало складених термінів, які позначають ще неіснуючі в українській мові поняття, а отже і виникає потреба їх якісного та адекватного перекладу. Цим зумовлюється **актуальність** даної роботи. **Метою** цієї наукової розробки є аналіз складених термінів галузі радіоелектротехніки, а також з'ясування способів їх перекладу. **Об'єктом** даного дослідження

є англомовні складені терміни галузі радіоелектротехніки, а **предметом** – особливості та способи перекладу даних термінів українською мовою.

У досліджуваній підсистемі вагоме місце посідають багатокомпонентні терміни. За кількістю терміноелементів було виявлено двокомпонентні, трикомпонентні та полікомпонентні терміносполучення. Оскільки переклад багатокомпонентних термінів зазвичай неможливо виконати, використовуючи лише один спосіб, переклад найчастіше відбувається шляхом поєднання декількох: *adaptive beamforming* – адаптивне формування променів (переклад шляхом транскодування та калькування), *detection statistics* – статистика виявлення (переклад шляхом транскодування та перестановки слів), *inner loop* – внутрішня петля (переклад шляхом калькування), *interference-temperature estimation* – оцінка температури інтерференції (транскодування та добір словникового відповідника), *Nash equilibrium* – рівновага Неша (транскодування, добір словникового відповідника та перестановка слів), *time-frequency distribution* – часово-частотний розподіл (калькування).

Як бачимо, найрозповсюдженішими перекладацькими прийомами є транскодування та калькування, тобто відтворення звукового/літерного та комбінаторного складу слова відповідно. Важливо, однак, акцентувати увагу на тому, що переклад шляхом калькування та транскодування не завжди є доречними. Наприклад, у проаналізованому тексті поняття *cognition* може використовуватися в різних ситуативних умовах, і його правильне розуміння значною мірою упорядковується контекстом. Так, при перекладі назви новітньої технології *cognitive radio* – когнітивне радіо використовується транскодування двох термінів у межах одного словосполучення, але при перекладі словосполучення *cognitive function* – пізнавальна функція, переклад відбувається шляхом добору словникового відповідника у внутрішній структурі словосполучення та транскодуванням другої частини.

Доволі часто в текстах наукового стилю, в тому числі і галузі електротехніки та радіотехніки, застосовується описовий переклад. Він має місце тоді, коли еквівалентна одиниця-відповідник мови оригіналу відсутня у мові перекладу. Такий прийом хоч і відтворює зміст, проте є громіздким та суперечить основному критерію наукового тексту – лаконічності, оскільки є абсолютно неекономічним способом. Під час аналізу тексту було застосовано описовий переклад до абрєвіатури *MIMO* (*multiple input/multiple output*) у реченні:

Typically, a first-order Markov model is used to calculate the outage capacity of a MIMO wireless system. – Як правило, модель Маркова першого порядку використовується для розрахунку пропускнуої спроможності бездротової системи **MIMO** (система з багатоканальним входом та багатоканальним виходом).

Таким чином, терміни галузі електротехніки та радіотехніки – це складна терміносистема, що вимагає обізнаності перекладача у цій сфері. Структура термінів-словосполучень є надзвичайно сприятливою для транскодування та калькування, що й застосовувалися до термінів зазначеного типу у переважній більшості випадків.